

Pisni viri ledinskih imen

Ledinska imena so bila zapisana že ob prvih katastrskih izmerah, zato zapise o njih najdemo že na zemljevidih franciscejskega katastra iz 20-ih let 19. stoletja, kjer iz sicer ponemčenih zapisov razberemo imena, ki so še danes v rabi. Kasnejši reambulančni kataster iz 60-ih let 19. stoletja ledinska imena na zemljevidu že navaja v današnji slovenščini bližjih zapisih. Določena ledinska imena najdemo tudi na uradnih zemljevidih, a so ta imena poknjžena, kar jih včasih preveč oddalji od njihove domače narečne rabe. Pri ledinskih imenih za kmetijske površine so bili ob popisu kot pripomoček uporabljeni tudi podatki Registra kmetijskih gospodarstev, in sicer podatki o domačih imenih zemljišč kmetijskih gospodarstev (GERK). Kratak pregled primerjave zapisov imen na zgodovinskih in današnjih zemljevidih z dejansko ugotovljenimi narečnimi imeni prikazuje spodnja tabela.

Ime v franciscejskem katastru (1826)	Ime v reambulančnem katastru (1868)	Ime na uradnih zemljevidih (Register zemljepisnih imen)	Ime v narečni obliki
Althammer	Stare Fužine	Stara Fužina	Fežina
Studorf	Stodvor	Studor	Stedòr
Mitterdorf	Srednja vas	Srednja vas v Bohinju	Srdnja vás
Rudenza	rudnica	Rudnica	Ródanca
Sallasa	za lazi	Za lazi	Zaváze
Snoschet	snožete	Senožeta	Snažéta
Ribnitz Bach	Ribnica potok	Ribnica	Ríbanca

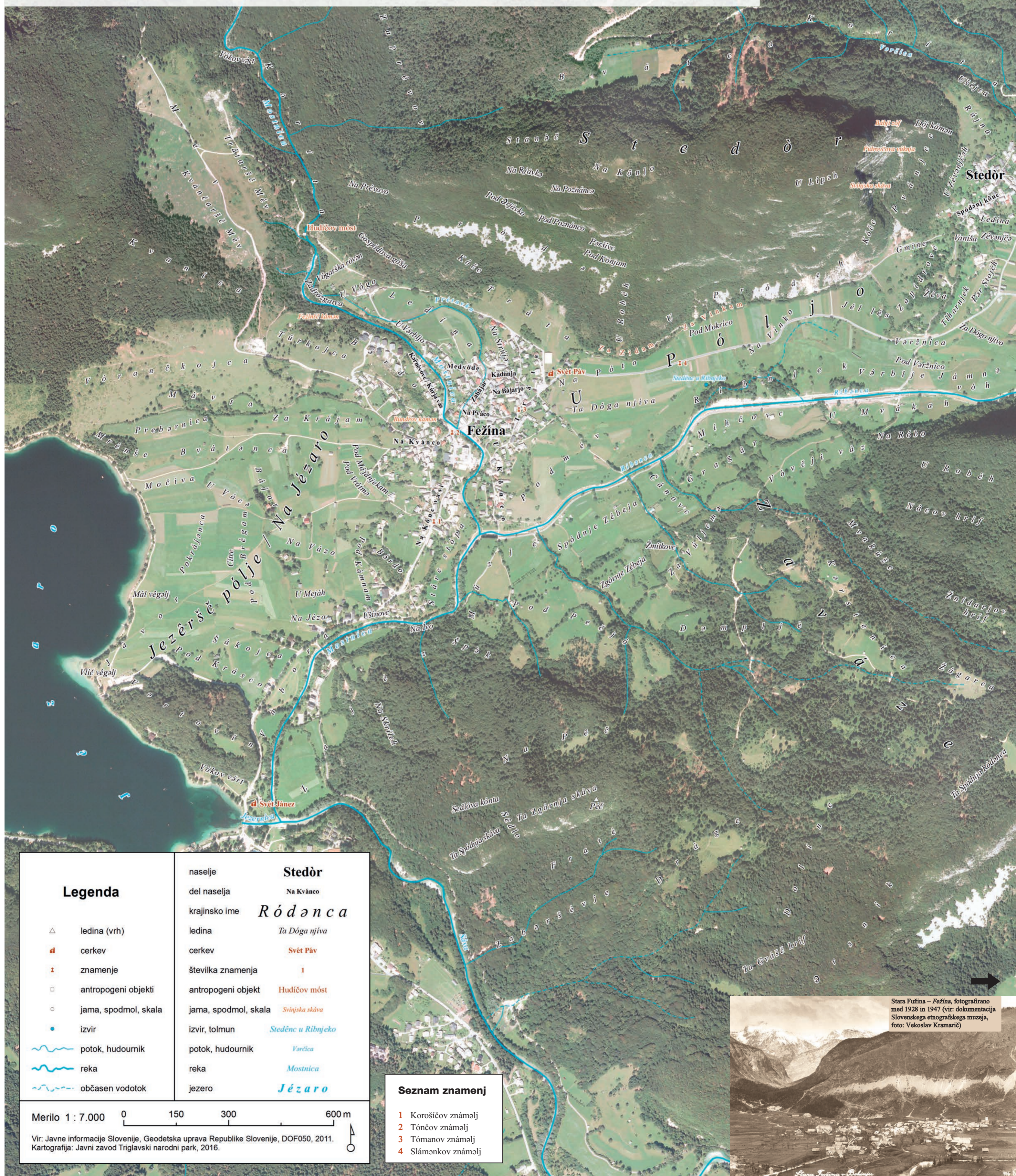
Ledinska imena in ljudje

Človek je s svojim delovanjem v pokrajini na podlagi naravnih razmer ustvaril kulturno krajino. Glavni preoblikovalec narave je bilo kmetijstvo. Zaradi različne primernosti tal za obdelavo je bil vaški prostor razdeljen na več delov, poimenovanih z ledinskimi imeni. Meje med posameznimi ledinskimi enotami najpogosteje potekajo po naravnih ločnicah, kot so vznožja, vrhovi in grebeni, rečne struge, pa tudi po ločnicah, ki jih je ustvaril človek, najpogosteje po parcelnih mejah in poteh. Tako so v ledinskih imenih izražene temeljne značilnosti naravnega prostora in mnogi človekovi posegi, nastali v želji, da bi svojo zemljo izboljšal in od nje dobil čim več dobrin za svoje preživetje. Glavna značilnost večine ledinskih imen je, da so poznana le prebivalstvu ožjega prostora. Najbolje jih poznajo kmetje, lovci, gozdarji in pastirji na območjih, kjer delajo in se gibljejo. To se odraža tudi v izraziti narečni podobi imen.

V sodobnosti nekatera ledinska imena ne odražajo lastnosti, po katerih so bila poimenovana, a so se kljub temu ohranila (npr. ime *Stáre stópa* ostaja, čeprav tam ni več mlinov in stop). Gosota ledinskih imen narašča sorazmerno z intenzivnostjo rabe prostora. Najmanj imen je v nerodovitnih gorskih predelih, ki za človeka v preteklosti niso imeli velikega pomena, več jih je na gozdnatih območjih ter pašnikih, kjer so ljudje pridobivali les, drvarili, oglarili ter pasli živino, in izrazito največ na območju njiv in travnikov.

Razlog za to je deloma v večji razdrobljenosti zemljišč na območju njiv in travnikov, še bolj pa v večji potrebi po natančnem določanju lokacije nekega kmečkega opravila (npr. kje je posejano žito, kje točno je pokošeno seno, kje se pase živina). Večkrat so se znotraj večjih ledin oblikovala tudi ledinska imena manjšega obsega, ki so poznana le domačim na posamezni kmetiji, ki ji to zemljišče pripada. Sodobni družbeni procesi na podeželju, kakršni so opuščanje kmetij, urbanizacija naselij, uveljavljanje sodobne kmetijske tehnike, žal povzročajo pozabljanje in izginjanje ledinskih imen.

Na tem zemljevidu so imena zapisana v poenostavljenem narečnem zapisu. Poknjžjenje namreč v določenih primerih imena preobrazijo do te mere, da so domačinom tuja in se z njimi ne identificirajo več. Ledinska imena, skupaj s hišnimi, so temeljni nosilec lokalnega narečja in njegovih posebnosti, saj v primerjavi s splošnim pogovornim jezikom manj podlegajo vplivom sosednjih narečij, knjižnega jezika in tujih jezikov, ki jih prinaša sodobno življenje. V imenih se ohranja tudi besedje krajevnih govorov, ki ga v splošni rabi že nado-mesča besedje knjižnega jezika (npr. narečni izraz *'stoh'* za kozolec se ohranja v ledinskem imenu *Par Stojéh*, ki poimenuje območje kozolcev pod vasjo Studor). Zato so v projektu zbrana ledinska imena poleg bogatega imenoslovnega gradiva tudi pomembni nosilci etnološke in zgodovinske nesnovne kulturne dediščine. Ledinska imena z narečno izgovarjavo in živo rabo med ljudmi oblikujejo celovito vrednoto kulturne dediščine, ki bo živelja tudi v prihodnosti.

Legenda

- △ ledina (vrh)
- ⛑ cerkev
- ⚡ znamenje
- antropogeni objekti
- jama, spodmol, skala
- izvir
- ~ potok, hudournik
- ~ reka
- ~ občasen vodotok

naselje	Stedòr
del naselja	Na Kváncò
krajinsko ime	Ródanca
ledina	Ta Dóga njíva
cerkev	Svét Páv
številka znamenja	1
antropogeni objekt	Hudičov most
jama, spodmol, skala	Svínska skáva
izvir, tolmun	Stedènc u Ribnjeko
potok, hudournik	Varčica
reka	Mostnica
jezero	Jézaro

Seznam znamenj

- 1 Korošičov známelj
- 2 Tónčov známelj
- 3 Tómanov známelj
- 4 Slámankov známelj

Stara Fužina – Fežina, fotografirano med 1928 in 1947 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, foto: Vekoslav Kramarič)

000/ : I

**Stara Fužina, Studor
in Srednja vas**

Ledinska imena

BOHINJ

Ledinska imena
Stara Fužina, Studor in Srednja vas,
merilo 1 : 7000

Urednik: Klemen Klinar
Popisovalec ledinskih imen: Klemen Klinar, Mišo Serajnik
Kartograf: Miha Marolt
Besedilov: Klemen Klinar, Jožica Škofic
Izdala in založila: Občina Bohinj
Oblikovanje: Jamaja – Maja Rostohar
Tisk: Medium d. o. o.
Naklada: 1000
Jesnice, december 2016

Fotografiji na ovitku: na naslovnici Stara Fužina – Fežina, v ozadju cerkev Sveti Pavel – Sveti Pāv in Studor – Stedōr, fotografirano februarja 1913 (vir: dokumentacija Slovenskega etnografskega muzeja, foto: Fran Vesel), na zadnji strani izsek franciscejskega katastra za katastrsko občino Srednja vas (SI ARS, AS 176, k. o. Srednja vas v Bohinju L157).

Projekt financira Občina Bohinj.

Izdajatelj zaradi podatkov, pridobljenih preko ustnih virov, ne jamči za popolno pravilnost ledinskih imen. Morebitna dodatna imena in popravke lahko domačini sporočijo na klemen.klinar@ragor.si ali 04 581 34 16.

Besedila v publikaciji so zapisana s pomočjo vnsalnega sistema ZRCola, ki ga je na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani razvil dr. Peter Weiss.

Vse pravice pridržane. Vsako razmnoževanje, predelava in shranjevanje – mehansko, fotografsko, elektronsko ali drugačno – na katerikoli mediju, v celoti ali delno, je dovoljeno le s predhodnim dovoljenjem Občine Bohinj in Razvojnega centra Zgornje Gorenjske.

- Seznam znamenj**
- 5 Šteflétov známolj
  - 6 Vídnjekov známolj
  - 7 Známolj na Stápah
  - 8 Známolj pod Lipo
  - 9 Fárošč známolj
  - 10 Čnárjov známolj

Merilo 1 : 7.000 0 150 300 600 m

Vir: Javne informacije Slovenije, Geodetska uprava Republike Slovenije, DOF050, 2011.
Kartografija: Javni zavod Triglavski narodni park, 2016.

Zapis ledinskih imen

Za jezikoslovno obravnavo domačih, tj. narečnih ledinskih in hišnih imen, je najpomembnejši natančen fonetični zapis njihovega narečnega izgovora z naglasom vred, kar skupaj z zgodovinskimi viri in morebitnimi pojasnili domačinov omogoča pravilno poknjžitev in razlago vsakega imena. Za jezikoslovno predstavitev pa se lahko uporabi t. i. poenostavljeni narečni zapis, tj. zapis narečja s črkami knjižne abecede in znakom za polglasnik ter z oznako jakostnega naglasa (za mesto naglasa ter dolžino in kakovost naglašanih samoglasnikov), medtem ko se onemeli samoglasnikov ne piše ali kako drugače označuje. Na primer: polglasnik, kot se v slovenskem knjižnem jeziku izgovarja v besedi 'pes', se zapiše z znakom ə (torej pəs, če je kratko naglašen, tšrta 'trta', če je dolgo naglašen, in pětək 'petek', če ni naglašen), strešica na e in o pomeni njun široki in dolgi izgovor (slov. knj. kōza, sēstra), ostrivec nad tema dvema črkama pa pomeni, da se izgovarjata dolgo in ozko (slov. knj. zvézda, móst), medtem ko ostrivec na črkah a, u in i označuje le njihovo dolžino (slov. knj. gláva, múha, híša). Krativec vedno označuje kratek izgovor naglašene samoglasnika (slov. knj. brát, miš, kúp, kmèt, króp).

Zakaj ledinska imena?

Bohinjci orjemo ledino. Ker smo med prvimi v Sloveniji izdali zemljevid s t. i. ledinskimi imeni. Gre za naše poimenovanje naših travnikov, polj, grebenov, vrhovov, delov vasi, med katerimi že stoletja bivamo, predvsem pa jih živimo. Vsak meter zemlje označujemo, ker jo imamo – stisnjeni pod dvatisočake – premalo, a jo imamo zato toliko bolj radi. Vsakemu koncu naših vasi smo naredili ime, kot da živimo v velikih mestih, zato da se med seboj natančno razumemo, pri kateri ograji se je nekaj zgodilo. Današnji čas, v katerem ure tečejo trikrat hitreje kot nekoč, žal v pozabo hitro briše vse to, kar je bilo še nekaj let nazaj samoumevno. Vsakdo od nas se spomni le še dela, nihče več celote. Zato je Razvojnega centra Zgornje Gorenjske (RAGOR) s podporo župana, občinskega sveta in uprave, začela projekt zbiranja ledinskih imen – naših poimenovanj našega sveta – z namenom, da bomo ta poimenovanja ohranili živa. Da jih bomo uporabljali, da se jih bomo ponovno spomnili, ali da se jih bomo naučili. Z označbami na turističnih tablah in označevanjem po vaseh jih bomo približali tudi drugim. Projekt bomo drugo leto nadaljevali po drugi polovici Zgornje doline, leto kasneje še po Spodnji. Prepričan sem, da se nam bodo v tem času pridružili tudi drugi Gorenjci, kasneje pa še ostali Slovenci. Dobri zgledi namreč vlečejo. Kako tudi ne, saj gre pri tem projektu za enega izmed gradnikov naše samobitnosti. Zato bodimo ponosni na to, kar smo!

Bojan Traven
predstavnik Občine Bohinj v Svetu RAGOR

Ledinska imena

Ledinska imena poimenujejo najmanjše geografske enote: gore, vrhove, doline, pobočja, gozdove, travnike, polja, poti, močvirja in drugo. Ledinska imena so ljudem nekoč služila za orientacijo v njihovem bližnjem življenjskem okolju in pri njihovih kmečkih opravilih, danes so pomembna kot orientacijske točke. Starost ledinskih imen je različna, nekatera segajo v začetke poselitve, druga pa so mlajša. Ledinska imena so zrela zgodovinskega in jezikovnega razvoja pokrajine. V domači krajevni narečni govorici so se prenašala iz roda v rod, spreminjala pa se je način njihove izgovarjave in zapisa.

Cerkev sv. Janeza – Sveti Jánéz in Bohinjsko jezero – Jézaro, fotografirano leta 1909
(vir: fototeka Gorenjskega muzeja, foto: Fran Pavlin)

Srednja vas – Sreñja vás v 20-ih letih 20. stoletja
(vir: fototeka Gorenjskega muzeja, foto: Fran Pavlin)

Pri Stogh – Per Stojéh, fotografirano oktobra 1967 (vir: fototeka Gorenjskega muzeja, foto: Aleksei Ignišenko)